

عوامل مؤثر بر نگرش روزنامه نگاران نسبت به مسائل

انتشار مطبوعات محلی استان فارس

دکتر علی اصغر مقدس - مریم مختاری

اشاره

گرایش انسان به زندگی جمعی از دیرباز، سبب شده تا انسان‌ها بسیاری از نیازهای خود را که به طور فردی نمی‌توانستند برآورده سازند، از این طریق رفع کنند. به این ترتیب گرایش به زندگی جمعی، سبب ایجاد ارتباطات انسانی شد. کلایر ارتباط جمعی بین انسان‌ها را چنین تعریف می‌کند: «ارتباط جمعی عبارت است از رساندن اطلاعات، ایده‌ها، برداشتها از طریق وسایل ارتباطی و دریافت این اطلاعات به وسیله عده زیادی از انسان‌ها در یک زمان» (محسین‌راد، ۱۳۷۴: ۶۲).

دستیابی به اخبار و اطلاعات یکی از نیازهای اساسی زندگی جمعی انسان است. چرا که کسب اطلاعات سبب تسلط یافتن بر محیط و پاسخگویی به حس کنجکاوی می‌شود. از طرف دیگر انسان از این طریق نحوه زیستن در اجتماع را می‌آموزد. اختراعات متعدد سبب توسعه وسایل ارتباطی شد. یکی از آنها اختراع دستگاه چاپ بود، که بعدها سبب پیدایی مطبوعات گردید و به گسترش روابط انسانی کمک شایانی کرد.

موضوعی که در این پژوهش به آن پرداخته می‌شود، عوامل مؤثر بر نگرش روزنامه‌نگاران نسبت به مسائل انتشار

مطبوعات محلی است، که به عنوان مسأله تحقیق مطرح است. مطبوعات یکی از وسایل ارتباط جمعی است. در فرهنگ لغت فارسی مطبوعات چنین تعریف شده است: «نوشتجات چاپی، جمع مطبوع به معنی طبع شده، چاپ شده، کتابها، مجله‌ها و روزنامه‌های چاپ شده» (دهخدا، ۱۳۷۷: ۲۱۰۵۶).

اگر بخواهیم مطبوعات را از دید جامعه‌شناسی بنگریم، باید بگوییم که مطبوعات می‌تواند یکی از ابزارهای اساسی برای پیشبرد جامعه محسوب شود که با نقل اخبار، ارزش‌ها و عقاید متنوع، جامعه را از حالت انفعال رهایی بخشد و به آن تحرک و پویایی می‌بخشد.

نظام اجتماعی از بخش‌های مختلفی تشکیل شده است. هر یک از این بخش‌ها برحسب میزان توسعه یافتگی یا توسعه نیافتگی ممکن است با مسائلی مواجه باشند، به عبارت دیگر در یک نظام اجتماعی مسائل مختلفی وجود دارد که می‌بایست برحسب میزان اهمیت آن در توسعه نظام به آن توجه شود. یکی از این مسائل، مسأله مطبوعات است که به عنوان یک پدیده اجتماعی تلقی می‌شود. همچنین بحث‌های فراوانی راجع به اهمیت

مطبوعات در جامعه از سوی نظریه پردازان ارتباطات مطرح شده است، که لزوم توجه به وضعیت مطبوعات را آشکار می‌سازد. لذا عدم توجه به مسائل مطبوعات می‌تواند مانع توسعه جامعه شود و این به ویژه در جریان نوسازی جامعه اهمیتی دوچندان دارد.

از طرف دیگر توجه به نگرش نسبت به پدیده‌های اجتماعی و عواملی که نگرش را شکل می‌دهد در درک و تحلیل پدیده‌های اجتماعی حائز اهمیت است. «نگرش، Attitude به معنی یک نظام تمایلات، عقاید و اعتقادات یک فرد نسبت به پدیده‌های محیط خود می‌باشد. این نظام در طول زمان در پی تأثیرات محیط و تجربیات شکل‌گیری می‌شود و کم‌وبیش دارای دوام و قوام می‌باشد.» (Frohlich, Drever)، به نقل از رفیع‌پور، ۱۳۷۲: ۵).

اگر نگرش نسبت به یک پدیده اجتماعی مثبت باشد، آن پدیده برای نظام مسأله ساز جلوه نمی‌کند، هر چند که ممکن است مسأله‌دار باشد و برعکس. لذا شناخت نگرش افراد نسبت به پدیده‌های اجتماعی و شناخت عناصر و عواملی که نگرش افراد نسبت به پدیده‌های اجتماعی را شکل می‌دهند اهمیت بسیار دارد.

این پژوهش به شیوه پیمایشی انجام شده و به دلیل محدود بودن جامعه آماری، نمونه مورد مطالعه همان جامعه آماری به شمار می آید. این تعداد با ۱۷٪ کاهش، به ۱۴۲ نفر می رسد. نظریه های مورد استفاده در این تحقیق شامل نظریه جامعه شناختی لومن پیرامون مطبوعات و نظریه های فیش باین، آیزن، لوین، روزن اشتیل و کمپر پیرامون نگرش افراد است. همچنین متغیر وابسته یعنی مسائل انتشار مطبوعات محلی، به هفت دسته، شامل مسائل اقتصادی، مدیریتی، سیاسی، اجتماعی، قانونی، تکنیکی و نیروی انسانی تقسیم شده است. در نتیجه رابطه متغیرهای مستقل با هر یک از این مسائل به طور جداگانه ذکر شده است.

نتایج نهایی نشان می دهد که مهم ترین متغیرهای تأثیرگذار بر ارزیابی از مسائل مطبوعات محلی، گرایش سیاسی، محل انتشار روزنامه و نوع روزنامه می باشد. همچنین در بین مسائل مختلف مطبوعات محلی، روزنامه نگاران بیش از همه بر مسائل نیروی انسانی تأکید داشته اند.

اهداف تحقیق

همان طور که در تعریف مطبوعات آورده شد، مفهوم مطبوعات کتاب و انواع نشریه را در برمی گیرد. البته در این نوشتار فقط نشریه ها (روزنامه ها) هدف بررسی هستند. «در ابتدا روزنامه به معنی رایج کاغذ اخبار نام داشت، که گویا از یک واژه انگلیسی گرفته شده است و ترجمه تحت اللفظی (News Paper) است» (بدیعی دزفولی ۱۳۷۱: ۱۹۹). در واقع روزنامه به معنی انتشار روزانه نیست. همچنین می توان از حیث جایگاه قانون، این قسم از مطبوعات را به روزنامه های رسمی، نیمه

رسمی و غیررسمی تقسیم بندی کرد. در اینجا تأکید بر روزنامه هایی است که به طور رسمی در استان فعال هستند و در حقیقت مجوز انتشار دارند. علاوه بر آن مطبوعات به عنوان یک کالای فرهنگی از سه مرحله تولید، توزیع و مصرف عبور می کنند. هدف این تحقیق بررسی مسائل مطبوعات در مرحله تولید و یا به عبارتی انتشار است.

هدف اصلی این پژوهش بررسی عوامل مؤثر بر نگرش روزنامه نگاران نسبت به مسائل انتشار روزنامه های محلی است.

با توجه به این هدف کلی می توان اهداف فرعی زیر را برای این تحقیق در نظر

■ دستیابی به اخبار و اطلاعات یکی از نیازهای اساسی زندگی جمعی انسان است، چرا که کسب اطلاعات سبب تسلط یافتن بر محیط و پاسخگویی به حس کنجکاوی می شود.

■ در یک نظام اجتماعی مسائل مختلفی وجود دارد که می بایست برحسب میزان اهمیت آن در توسعه نظام به آن توجه شود یکی از این مسائل، مسأله مطبوعات است که به عنوان یک پدیده اجتماعی تلقی می شود.

گرفت:

۱. روزنامه های محلی استان فارس چه مسائل و مشکلاتی دارند؟
۲. از بین مشکلات مطرح شده توسط روزنامه نگاران کدام یک حادتر است؟
۳. ارزیابی شدت انواع مشکلات روزنامه های محلی توسط روزنامه نگاران تحت تأثیر چه عواملی است؟
۴. چه عواملی دارای بیشترین تأثیر در ارزیابی روزنامه نگاران از شدت انواع مشکلات روزنامه های محلی است؟

مروری بر تحقیقات پیشین

تحقیقات پیشین شامل دو دسته تحقیقات داخلی و خارجی است که در

اینجا به دو مورد از هر یک اشاره می شود. در مقاله ای تحت عنوان «مطبوعات محلی، خلاقیت یا تقلید» نوشته مقدم فر در سال ۱۳۶۹، به بررسی مشکلات مطبوعات محلی پرداخته شده است. وی در ابتدا بیان می کند که مطبوعات محلی دارای کارکردی مفید نبوده است. در ادامه به علل مفید نبودن این مطبوعات می پردازد. پایین بودن کیفیت ویژگی های ظاهری این گونه مطبوعات و نیز استفاده بیش از حد از آگهی ها در این روزنامه های بیانگر مفید نبودن مطبوعات محلی شناخته شده است. علل مفید نبودن مطبوعات محلی مسائل مالی، کمبود نیروهای متخصص و برخورد های غیراصولی ذکر شده است. پژوهشگر، ویژگی های کلی مطبوعات محلی را داشتن مقاله های بی ضرر و خنثی، موضع گیری به نفع دولت و دوری از نقد و انتقاد ذکر کرده است.

شقایقی در سال ۱۳۷۷ مقاله ای با عنوان «نشریات محلی در برزخ ماندن یا رفتن» نوشته است. روش مورد استفاده این مقاله کتابخانه ای بوده است. به این شیوه که با استفاده از تحقیقات و مقالات انجام گرفته درباره مطبوعات محلی، مسائل و مشکلات این گونه از مطبوعات را مطرح می سازد. طبق این تحقیق مشکلات موجود عبارتند از: کمبود بودجه و امکانات، در دسترس نبودن منابع خبری از قبیل اینترنت و ماهواره، مشکلات مالی برای خبرنگاران، کمبود نیروی متخصص، نبود جو انتقاد و کم بودن ظرفیت پذیرش انتقاد در شهرستان ها.

تحقیقی تحت عنوان «روزنامه نگاران محلی در توسعه جهان سوم» توسط شفر Shafer در سال ۱۹۹۰ انجام گرفته است. این پژوهش به صورت مطالعه موردی انجام شده، برای انجام این تحقیق با ۵۴

روزنامه‌نگار محلی فیلیپین مصاحبه شده است. براساس این تحقیق، روزنامه‌نگاران محلی ابراز داشته‌اند که به دلیل ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در این کشور، اینان نمی‌توانند در توسعه نظام اجتماعی مؤثر واقع شوند. آنها همچنین بیان کردند که تنها ۱۰ درصد از عموم مردم به مطالعه مطبوعات محلی می‌پردازند.

«عملکرد روزنامه‌های محلی انگلیس در انتخابات پارلمانی» عنوان مقاله دیگری است که توسط فرانکلین و مورفی انجام گرفته و کسمایی آن را در سال ۱۳۷۸ ترجمه کرده است. هدف از تحقیق پاسخ به این سؤالات است که آیا مطبوعات محلی در جهت دادن به انتخابات مؤثر واقع شده‌اند یا خیر. همچنین آیا سیاستمداران و یا احزاب محلی برای روزنامه‌نگاران محلی توانایی اثرگذاری در امور سیاسی را قائلند. آنچه که از این تحقیق به دست می‌آید این است که مطبوعات محلی وسیله قدرتمندی برای جهت دادن به مسائل سیاسی هستند. همچنین احزاب سیاسی می‌توانند از آن برای رسیدن به منافع خود سود جویند.

چارچوب نظری

با توجه به ماهیت و هدف موضوع در این پژوهش دو گروه نظریه وجود دارد:

۱. نظریه پیرامون مطبوعات
۲. نظریات پیرامون نگرش اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن

در این مقاله از بین نظریات پیرامون مطبوعات، از نظریه جامعه‌شناسی لومن استفاده می‌شود.

لومن نظریه‌پرداز سیستم‌هاست. طبق نظر وی سیستم عبارت است از «کنش سازمان یافته و ساختار یافته بین انسان‌ها. موقعی که کنش‌های افراد متعدد به هم مرتبط می‌شوند، می‌توان گفت که یک سیستم به وجود آمده» (Turner, ۱۹۹۸: ۶۱) لومن سه نوع کلی سیستم اجتماعی را که در سه سطح قرار دارند معرفی می‌کند:

■ عدم توجه به مسائل مطبوعات می‌تواند مانع توسعه جامعه شود و این به ویژه در جریان نوسازی جامعه اهمیت دوچندان دارد.

۱. سیستم کنش متقابل؛

۲. سیستم زمانی؛

۳. سیستم جامعه‌ای یا کلان

سیستم کنش متقابل زمانی ظهور می‌کند که افراد با هم حضور داشته باشند و بتوانند یکدیگر را درک کنند. چنین سیستمی به وسیله استفاده از زبان در ارتباطات چهره به چهره شکل می‌گیرد. سیستم سازمانی، کنش‌های افراد را در ارتباط با شرایط ویژه‌ای نظیر کار در یک شغل معین، مشخص می‌کند. در این سیستم نقش‌های معینی همراه با تقسیم کار وجود دارد و اما سیستم جامعه‌ای دارای مرز وسیعی است که حتی می‌تواند جنبه جهانی داشته باشد. این سیستم فراتر از سیستم‌های سازمانی و کنش متقابل است.

فعالیت‌های موجود در این سه دسته سیستم از طریق شش خرده نظام یا سیستم‌های کارکردی انجام می‌گیرد. این خرده نظام‌ها با توجه به نوع کارکردشان رفتار و عملکرد خاصی را پذیرا می‌شوند که شامل سیستم اقتصاد، قانون، سیاست، مذهب، آموزش و علم است.

آنچه از نظر لومن در این سیستم، همراه با خرده نظام‌های کارکردی آن اهمیت دارد، کاهش پیچیدگی است. برای کاهش پیچیدگی باید بین اجزاء سیستم تفکیک وجود داشته باشد.

«جداسازی سیستم‌ها از سه طریق انجام می‌گیرد:

۱. براساس تخصیص کارکردی؛

۲. براساس قواعد ورود و خروج؛

۳. براساس تمایز وسیله ارتباطی» (ibid:۶۳)

این نظریه را می‌توان این گونه به موضوع تحقیق ارتباط داد که اگر مکانیزم‌های مذکور، در فعالیت مطبوعاتی رعایت نشود، مشکل ایجاد می‌شود. دشواری‌های اقتصادی، سیاسی، قانونی، اجتماعی و مشکلاتی در درون سازمان رسانه از قبیل مسائل مدیریتی، تکنیکی و نیروی انسانی، مشکلاتی هستند که ممکن است ضمن فعالیت مطبوعات محلی به وجود آید. به این صورت که اگر تخصیص کارکردی وجود نداشته باشد، قواعد و مقررات منظم و مدونی حاکم نباشد و اجزاء ذکر شده در هم بیامیزند (مثلاً نظام سیاسی در امور اقتصادی و یا مدیریتی دخالت کند) ظهور مشکل حتمی است.

و اما برای شناخت عواملی که در ارزیابی افراد از مسائل مطبوعات محلی استان فارس اثر می‌گذارد، از تئوری‌های روانشناسی اجتماعی استفاده می‌شود. از جمله نظریه لوین که به نقش عوامل جمعیتی شناختی، اقتصادی و اجتماعی در شکل‌گیری نگرش توجه دارد؛ نظریه روزن اشتیل که به نقش تجربه، رضایت شغلی و میزان دستیابی به اهداف توجه دارد و همچنین نظریه کمپر که به نقش امنیت و در نتیجه گرایش‌ها در شکل‌گیری نگرش اشاره دارد.

فرضیات

به نظر می‌رسد که:

۱. بین سن روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه‌ای معنا دار وجود دارد.
۲. بین جنسیت روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنا دار وجود دارد.
۳. بین وضعیت تأهل روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنا دار وجود دارد.
۴. بین میزان تحصیلات

روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

۵. بین پست سازمانی روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

۶. بین سابقه کار روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

۷. بین وضعیت استخدام روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

۸. بین میزان درآمد روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

۹. بین محل فعالیت روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

۱۰. بین میزان دستیابی به اهداف روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

۱۱. بین گرایش سیاسی روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

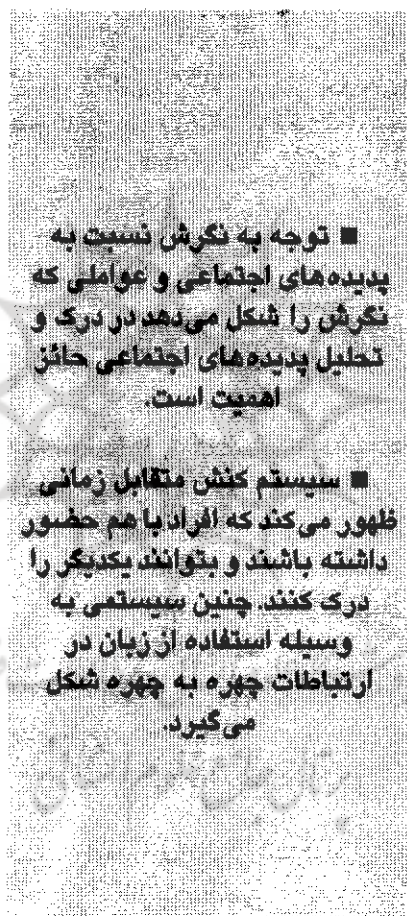
۱۲. بین رضایت شغلی روزنامه‌نگاران و نگرش آنان نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی رابطه معنادار وجود دارد.

روش تحقیق

روش اصلی این تحقیق پیمایش است. «در این روش محقق با پاسخگویان زیادی سروکار دارد که به سؤالات مشابهی جواب می‌دهند. متغیرهای زیادی اندازه‌گیری می‌شود و فرضیه‌های متنوعی اندازه‌گیری می‌شود» (Neuman, ۱۹۹۷:۲۳۱).

جامعه آماری، روزنامه‌نگارانی هستند که در روزنامه‌های محلی استان فارس که به لحاظ قانونی به رسمیت شناخته شده‌اند، مشغول فعالیت هستند. از آنجا که

جامعه آماری محدود است، همه روزنامه‌نگارانی که در این نوع نشریات مشغول فعالیت می‌باشند به عنوان نمونه در نظر گرفته می‌شود، به عبارتی نمونه همان جامعه آماری است. طبق اظهار نظر مدیر مسئول و یاسر دبیران روزنامه‌های مورد نظر تعداد روزنامه‌نگاران جمعاً ۱۷۰ نفر است که با ۱۷٪ کاهش به ۱۴۲ نفر می‌رسد. همچنین برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است. برای تجزیه و

تحلیل اطلاعات نیز دو دسته آمار توصیفی و استنباطی مورد استفاده است.

یافته‌های تحقیق

در این مقاله نتایجی که می‌توان از آمار توصیفی به دست آورد به طور خلاصه این گونه است که ۲۲/۵ درصد از جامعه آماری مطالعه شده فاقد درآمد از طریق انجام شغل روزنامه‌نگاری بوده‌اند. البته این درصد به

روزنامه‌نگارانی که در روزنامه‌های غیر از مرکز استان فعالیت داشته‌اند، مربوط می‌شود. علت این است که روزنامه‌نگاری در این شهرها به شکل افتخاری بوده و این حرفه برای آنها جنبه اقتصادی نداشته است. بیشترین درآمد بین ۱۵۰۰۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰۰۰ ریال بوده با تعداد فراوانی چهار نفر. همچنین حدود نیمی از روزنامه‌نگاران دارای درآمد بین ۲۵۰۰۰۰ تا ۶۰۰۰۰۰ ریال بوده‌اند. لذا می‌توان نتیجه گرفت که روزنامه‌نگاری در استان فارس یک شغل درآمدزا و دارای پشتوانه مالی محسوب نمی‌شود.

میزان تحصیلات نیز نشان می‌دهد روزنامه‌نگاران مورد مطالعه چندان دارای تحصیلات بالا نیستند. به طوری که ۳۴ درصد از روزنامه‌نگاران دارای مدرک دیپلم، ۱۳ درصد فوق دیپلم و ۴۴ درصد دارای مدرک لیسانس بوده‌اند و تنها ۱ نفر دارای مدرک فوق لیسانس هستند. همچنین در بین این روزنامه‌نگاران تنها یک نفر فارغ‌التحصیل رشته روزنامه‌نگاری بوده است.

به لحاظ رسمی یا غیررسمی بودن روزنامه‌نگاران، نتایج تحقیق نشان داد که اکثر روزنامه‌نگاران به صورت غیررسمی در روزنامه‌های محلی استان فارس به کار مشغول‌اند. به طوری که از ۱۴۲ نفر جمعیت مورد مطالعه، ۶۹ درصد غیررسمی و ۳۱ درصد رسمی‌اند. بنابراین اکثر روزنامه‌نگاران محلی استان فارس که در روزنامه‌های رسمی استان فعالیت می‌کنند وضعیت شغلی ثابتی ندارند.

و اما نتایج به دست آمده از ارزیابی مسائل مطبوعات محلی نشان دهنده آن است که مطبوعات با شدت‌های متفاوت، دچار بحرانند. از بین ۱۰۸ نفر پاسخگوی مرکز استان تنها دو نفر شدت مسائل اقتصادی را پایین ارزیابی کرده‌اند. از بین ۳۴ نفر پاسخگوی سایر شهرستان‌ها هیچ‌کس سطح این‌گونه مسائل را پایین ارزیابی نکرده است. بنابراین می‌توان گفت

جدول ۱. متغیرهای وارد شده برای توضیح واریانس نگرش نسبت به مسائل اقتصادی مطبوعات محلی در مرحله دوم

متغیرهای وارد شده	ضریب B	ضریب Beta	مقدار T	Sig. T	R ²	میزان افزوده شده به R ²
محل انتشار روزنامه	۲/۲۹	۰/۲۶	۲/۲	۰/۰۰۰	۰/۱۳	--
رضایت شغلی	۲/۳۱	-۰/۱۹	۲/۲	۰/۰۰۲	۰/۱۸	۰/۰۵
R ² = ۰/۱۸ SigF = ۰/۰۰۰ F = ۱۲/۴۸ R = ۰/۴۰						

که بسیاری از روزنامه نگاران هر دو محل انتشار، شدت مسائل اقتصادی را بالا دانسته‌اند.

در بین پاسخگویان مرکز استان تعداد افرادی که شدت مسائل مدیریتی را پایین دانسته‌اند، هشت نفر بوده‌اند. در بین ۳۴ نفر پاسخگوی سایر شهرستان‌ها اکثراً شدت مسائل مدیریتی را در حد متوسط ارزیابی کرده و اما تنها دو نفر سطح آن را پایین دانسته‌اند. همچنین در بین روزنامه نگاران مرکز استان تنها چهار نفر سطح مسائل سیاسی را پایین دانسته‌اند. اما شدت این مسائل در نزد روزنامه نگاران سایر شهرستان‌ها در سطح پایین‌تری بوده و از ۳۴ نفر ۲۳ نفر شدت آن را در سطح متوسط

■ کسب دانش در عصر ارتباطات سبب می‌شود تا رسانه‌های ارتباط جمعی بیش از پیش توسعه یابند و بر تعداد و قدرت مانور آنها افزوده شود.

ارزیابی کرده‌اند و تنها چهار نفر شدت مسائل سیاسی را در سطح بالا دانسته‌اند. شدت مسائل اجتماعی از نظر روزنامه نگاران در حد متوسط ارزیابی شده است. در بین ۱۰۸ نفر روزنامه نگاران مرکز استان، پنج نفر شدت مسائل قانونی را پایین و ۷۱ نفر شدت آن را بالا ارزیابی کرده است. همچنین اکثر روزنامه نگاران سایر شهرستان‌ها مسائل قانونی را شدید ارزیابی کرده‌اند. به طوری که از ۳۴ نفر روزنامه نگار، ۲۲ نفر مسائل قانونی را شدید دانسته‌اند. توصیف شدت مسائل تکنیکی در بین روزنامه نگاران مرکز استان و سایر شهرستان‌ها متفاوت است. طوری که هیچ کدام از روزنامه نگاران شهرهای غیر از مرکز شدت مسائل تکنیکی را پایین ارزیابی نکرده‌اند. در مقابل از ۱۰۸ نفر روزنامه نگار

این چهار متغیر دارای رابطه‌ای مستقیم با نگرش روزنامه نگاران نسبت به مسائل اقتصادی مطبوعات محلی بوده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود از بین ۱۳ متغیر مستقل وارد شده در معادله، دو متغیر محل انتشار روزنامه و رضایت شغلی مهم‌ترین متغیرها جهت تبیین این متغیر وابسته هستند. این متغیرها با هم ۱۸ درصد از تغییرات به وجود آمده در نگرش نسبت به مسائل اقتصادی مطبوعات محلی را پیش‌بینی می‌کنند. روزنامه نگاران روزنامه‌های مرکز استان وضعیت و شرایط اقتصادی مطبوعات را نامطلوب‌تر ارزیابی کرده‌اند. همچنین افرادی که از شغل روزنامه نگاری راضی‌ترند، وضعیت اقتصادی مطبوعات را مطلوب‌تر دانسته‌اند.

متغیر وابسته دوم: نگرش نسبت به مسائل مدیریتی مطبوعات محلی

بررسی فرضیات در ارتباط با متغیر وابسته دوم، یعنی نگرش نسبت به مسائل مدیریتی مطبوعات محلی نشان داد که از بین ۱۲ فرضیه مطرح شده، چهار فرضیه مورد تأیید قرار گرفت. این فرضیات شامل احتمال رابطه معنی‌دار بین سابقه کار، گرایش سیاسی، نوع روزنامه و وضعیت استخدام به عنوان متغیرهای مستقل و نگرش نسبت به مسائل مدیریتی مطبوعات محلی به عنوان متغیر وابسته است.

نتایج جدول نشان می‌دهد که از بین متغیرهای مستقل، سه متغیر گرایش سیاسی، پست سازمانی و نوع روزنامه در تبیین نگرش افراد نسبت به مسائل مدیریتی دارای بیشترین تأثیر بوده‌اند و سایر متغیرها از معادله خارج می‌شوند. رابطه‌ها نشان می‌دهد که ۱۰ درصد از تغییرات در ارزیابی

مرکز استان، ۱۶ نفر شدت مسائل تکنیکی را بالا توصیف کرده‌اند و اما در بین مسائل مختلف، شدت مسائل نیروی انسانی از نظر کلیه روزنامه نگاران بالا توصیف شده است. به گونه‌ای که از ۱۰۸ نفر روزنامه نگار مرکز استان تنها شش نفر شدت مسائل نیروی انسانی را بالا ارزیابی کرده‌اند و هیچ کدام از روزنامه نگاران سایر شهرستان‌ها شدت مسائل نیروی انسانی را پایین ارزیابی نکرده‌اند.

بررسی فرضیات تحقیق

در ارزیابی‌های به عمل آمده از روزنامه نگاران نسبت به مسائل انتشار مطبوعات محلی فرضیاتی مطرح شد. با توجه به این که شدت مسائل مطبوعات متفاوت است، عوامل مؤثر در ارزیابی‌ها نیز به‌طور جداگانه مطرح می‌شود. برای بررسی فرضیات از رگرسیون ساده استفاده شد. بعد از آن برای تعیین و شناسایی مهم‌ترین متغیرهایی که در هریک از متغیرهای وابسته اثر می‌گذارد از رگرسیون چند متغیره استفاده شد در ادامه نتایج حاصل از این بررسی آورده می‌شود.

متغیر وابسته اول: نگرش نسبت به مسائل اقتصادی مطبوعات محلی

نتایج حاصل از این بررسی نشان داد که میزان درآمد، محل انتشار روزنامه، نوع روزنامه و میزان رضایت شغلی در ارزیابی روزنامه نگاران از مسائل اقتصادی مطبوعات محلی تأثیر داشته است. در واقع از بین فرضیات مربوط به احتمال وجود رابطه معنی‌دار بین متغیرهای مستقل و نگرش نسبت به مسائل اقتصادی مطبوعات محلی چهار فرضیه تأیید می‌شود

جدول ۲. متغیرهای وارد شده برای توضیح واریانس نگرش نسبت به مسائل مدیریتی مطبوعات محلی در مرحله سوم

متغیرهای وارد شده	ضریب B	ضریب Beta	مقدار T	Sig. T	R ²	میزان افزوده شده به R ²
گرایش سیاسی	۱۲/۳	۰/۲۳	۲/۵	۰/۰۱	۰/۱	--
پست سازمانی	۰/۱۷	۰/۲۴	۲/۹	۰/۰۰۲	۰/۱۲	۰/۰۲
نوع روزنامه	۲/۲	۰/۲۲	۲/۲	۰/۰۲	۰/۱۸	۰/۰۲

R² = ۰/۴۳ F = ۷/۳ Sig F = ۰/۰۰۰

نهایی R² = ۰/۱۸

جدول ۳. متغیرهای وارد شده برای توضیح واریانس نگرش نسبت به مسائل سیاسی مطبوعات محلی در مرحله سوم

متغیرهای وارد شده	ضریب B	ضریب Beta	مقدار T	Sig. T	R ²	میزان افزوده شده به R ²
محل انتشار روزنامه	۳/۲۲	۰/۲۰	۵/۲۵	۰/۰۰۰	۰/۲۸	--
گرایش سیاسی	۰/۱۸۷	۰/۲۷	۳/۸۷	۰/۰۰۰	۰/۳۶	۰/۰۸
میزان رضایت شغلی	-۵/۱۶۷	-۰/۱۸	-۲/۲۷	۰/۰۱	۰/۲۰	۰/۰۴

R² = ۰/۴۰ F = ۲۸ Sig F = ۰/۰۰۰

نهایی R² = ۰/۴۰

جدول ۴. متغیرهای وارد شده برای توضیح واریانس با نگرش نسبت به مسائل اجتماعی مطبوعات محلی در مرحله سوم

متغیرهای وارد شده	ضریب B	ضریب Beta	مقدار T	Sig. T	R ²	میزان افزوده شده به R ²
گرایش سیاسی	۰/۲۰	۰/۲۴	۳	۰/۰۰۲	۰/۰۸	--
میزان دستیابی به اهداف	-۰/۳۲	-۰/۲۵	-۳/۱	۰/۰۰۳	۰/۱۲	۰/۰۶
میزان تحصیلات	-۰/۳۶	-۰/۱۸	-۲/۲	۰/۰۳	۰/۱۸	۰/۰۲

R² = ۰/۱۸ F = ۹ Sig F = ۰/۰۰۰

نهایی R² = ۰/۴۲

محلی را توضیح می‌دهند. بیشترین رابطه، مربوط به متغیر محل انتشار روزنامه است که به تنهایی ۲۸٪ تغییرات را پیش‌بینی می‌کند و ضریب همبستگی این متغیرها با متغیر وابسته ۶۳٪ است.

متغیر وابسته چهارم: نگرش نسبت به مسائل اجتماعی مطبوعات محلی

بررسی فرضیات مربوط به ارزیابی روزنامه‌نگاران از مسائل اجتماعی نشان داد که میزان تحصیلات، گرایش سیاسی، میزان دستیابی به اهداف و نوع روزنامه دارای رابطه معنی‌دار با این متغیر وابسته بوده است. لذا چهار فرضیه در ارتباط بین احتمال رابطه معنی‌دار بین متغیرهای مستقل و نگرش نسبت به مسائل اجتماعی انتشار مطبوعات محلی تأیید می‌شود. سایر متغیرهای مطرح شده رابطه معنی‌دار با این متغیر وابسته ندارند.

نتایج جدول نشان می‌دهد که از بین متغیرهای مستقل تنها سه مورد بیشترین رابطه را با متغیر وابسته فوق دارند. سایر متغیرها در نهایت، تأثیر تعیین‌کننده‌ای ندارند. ورود این سه متغیر با هم در معادله ۱۸٪ از تغییرات به وجود آمده در ارزیابی شدت مسائل اجتماعی مطبوعات را پیش‌بینی می‌کند. میزان همبستگی این سه متغیر با متغیر وابسته ۴۲٪ است.

متغیر وابسته پنجم: نگرش نسبت به مسائل قانونی مطبوعات محلی

بررسی فرضیات مربوط به ارزیابی روزنامه‌نگاران از مسائل قانونی مطبوعات محلی نشان می‌دهد که میزان درآمد، گرایش سیاسی، نوع روزنامه، وضعیت استخدام و رضایت شغلی متغیرهایی بوده‌اند که در این ارزیابی نقش داشته‌اند. به عبارت دیگر از بین فرضیات تحقیق مربوط به ارزیابی شدت مسائل قانونی پنج فرضیه تأیید شدند.

با توجه به این که تنها دو متغیر گرایش سیاسی و میزان رضایت شغلی در معادله

■ وجود رسانه‌های مختلف برای ایجاد ارتباط و انتقال دانش سبب نمی‌شود که یک وسیله ارتباطی که قدرت مانور بیشتری دارد، جایگزین وسیله ارتباطی قبل از خود شود، بلکه هر یک جایگاه ویژه خود را یافته و به حیات خود ادامه می‌دهند.

سیاسی اصلاح‌طلبانه نسبت به افرادی دارای گرایش سیاسی محافظه‌کارانه، شدت مسائل سیاسی را بیشتر دانسته‌اند. در این بین مردان بیشتر از زنان بر شدت مسائل سیاسی تأکید داشته‌اند. از بین ۱۳ متغیری که در معادله رگرسیون آورده شده سه متغیر در معادله باقی مانده و بقیه خارج شده‌اند. از این بین محل انتشار روزنامه، گرایش سیاسی و میزان رضایت شغلی، متغیرهایی هستند که در معادله رگرسیون باقی مانده‌اند و با هم ۴۰٪ از تغییرات به وجود آمده در ارزیابی افراد از شدت مسائل سیاسی مطبوعات

افراد از مسائل مدیریتی با گرایش سیاسی افراد ارتباط دارد. این متغیر به همراه سایر متغیرهای باقی مانده در معادله، ۱۸ درصد از تغییرات در ارزیابی افراد از مسائل مدیریتی را پیش‌بینی می‌کنند.

متغیر وابسته سوم: نگرش نسبت به مسائل سیاسی مطبوعات محلی

ارزیابی روزنامه‌نگاران از شدت مسائل سیاسی، سومین متغیر وابسته است. طبق تحلیل‌های به دست آمده از این بررسی نه فرضیه از ۱۲ فرضیه مورد تأیید قرار گرفت. متغیرها میزان درآمد، گرایش سیاسی، میزان دستیابی به اهداف، جنس، محل انتشار روزنامه، نوع روزنامه، پست سازمانی، وضعیت استخدام و میزان رضایت شغلی افراد، متغیرهایی بودند که در ارزیابی روزنامه‌نگاران از مسائل سیاسی مطبوعات محلی تأثیر داشته‌اند. به طوری که افراد دارای میزان درآمد بالاتر، مسائل سیاسی را شدیدتر ارزیابی کرده‌اند. همچنین روزنامه‌نگاران دارای گرایش

جدول ۵. متغیرهای وارد شده برای توضیح واریانس نگرش نسبت به مسائل قانونی مطبوعات محلی در مرحله دوم

متغیرهای وارد شده	ضریب B	ضریب Beta	مقدار T	Sig. T	R ²	میزان افزوده شده به R ²
گرایش سیاسی	۰/۳۳	۰/۶۲	۹/۲۷	۰/۰۰۰	۰/۳۹	--
میزان رضایت شغلی	-۵/۲	-۰/۲۰	-۲/۲۵	۰/۰۴	۰/۲۸	۰/۰۹
SigF=۰/۰۰۰						R=۰/۱۳

■ **ضعف اداره روزنامه ها و به عبارتی ضعف مدیریت، خود عاملی است که در کنار ضعف نیروی انسانی و امکانات فنی سبب مشکل دار شدن روزنامه های محلی می شود.**

جدول ۶. متغیرهای وارد شده برای توضیح واریانس نگرش نسبت به مسائل تکنیکی مطبوعات محلی در مرحله چهارم

متغیرهای وارد شده	ضریب B	ضریب Beta	مقدار T	Sig. T	R ²	میزان افزوده شده به R ²
میزان درآمد	-۷/۲	-۰/۲۹	-۵/۶	۰/۰۰۰	۰/۳۳	--
نوع روزنامه	-۲/۹	-۰/۳۱	-۳/۸	۰/۰۰۰	۰/۳۷	۰/۰۴
میزان رضایت شغلی	۱/۸	۰/۱۲	۲/۲	۰/۰۴	۰/۲۹	۰/۰۴
SigF=۰/۰۰۰						R=۰/۱۷

متغیر در معادله باقی مانده و سایر متغیرها از معادله خارج شدند. همان طور که نتایج جدول نشان می دهد متغیرهای میزان درآمد، نوع روزنامه و میزان رضایت شغلی در معادله باقی مانده اند. این متغیرها با هم ۴۱٪ از تغییرات به وجود آمده در متغیر وابسته را پیش بینی می کنند. از ۴۱٪ پیش بینی توسط این متغیرها، میزان درآمد به تنهایی ۳۳٪ از تغییرات را پیش بینی می کند. ضریب همبستگی بین متغیرهای وارد شده در معادله و ارزیابی شدت مسائل تکنیکی ۰/۶۷ می باشد که ضریب همبستگی مناسبی است.

جدول ۷. متغیرهای وارد شده برای توضیح واریانس نگرش نسبت به مسائل نیروی انسانی مطبوعات محلی در مرحله سوم

متغیرهای وارد شده	ضریب B	ضریب Beta	مقدار T	Sig. T	R ²	میزان افزوده شده به R ²
نوع روزنامه	۵/۳	-۰/۵۲	۳/۵	۰/۰۰۰	۰/۲۲	--
پست سازمانی	-۰/۱۳	۰/۲۰	۲/۲	۰/۰۱	۰/۲۸	۰/۰۶
رضایت شغلی	-۷	-۰/۱۹	-۲/۱	۰/۰۴	۰/۳۲	۰/۰۶
SigF=۰/۰۰۰						R=۰/۲۰

■ **در کنار رسانه های ارتباطی قوی که به راحتی می توانند افراد را جذب کنند مطبوعات محلی در شرایطی می توانند باقی بمانند و مخاطبان خود را حفظ کنند که تشکیلات حرفه ای را راه اندازی کرده و از امکانات لازم و شرایط مساعد سیاسی و قانونی و مدیریت توانا برخوردار باشند.**

متغیر وابسته هفتم: نگرش نسبت به مسائل نیروی انسانی مطبوعات محلی
آخرین متغیر وابسته ای که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، نگرش نسبت به مسائل نیروی انسانی است که از بین فرضیات مربوط به آن، هشت فرضیه مورد تأیید قرار گرفت. این فرضیات شامل احتمال رابطه معنی دار بین سن، سابقه کار، گرایش سیاسی، میزان دستیابی به اهداف، نوع روزنامه، پست سازمانی، وضعیت استخدام و رضایت شغلی، به عنوان متغیرهای مستقل و ارزیابی از مسائل نیروی انسانی به عنوان متغیر وابسته است. نتایج جدول نشان می دهد که متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون با هم ۳۴٪ از تغییرات به وجود آمده در ارزیابی افراد نسبت به مسائل نیروی انسانی را پیش بینی می کند. نوع روزنامه اولین متغیر وارد شده در معادله رگرسیون است. این متغیر ۲۲٪ از تغییرات را در ارزیابی افراد

باقی مانده اند، نتیجه می گیریم که از بین متغیرهای مستقل تنها دو متغیر ذکر شده در ارزیابی افراد از شدت مسائل قانونی مؤثر بوده است و سایر متغیرها تأثیر تعیین کننده ای در متغیر وابسته نداشته اند. ضریب همبستگی این دو متغیر ۰/۶۳ است و این دو متغیر با هم ۴۸٪ از تغییرات به وجود آمده در متغیر وابسته را تبیین می کند. متغیر گرایش سیاسی به تنهایی ۳۹٪ از تغییرات را تبیین می کند.

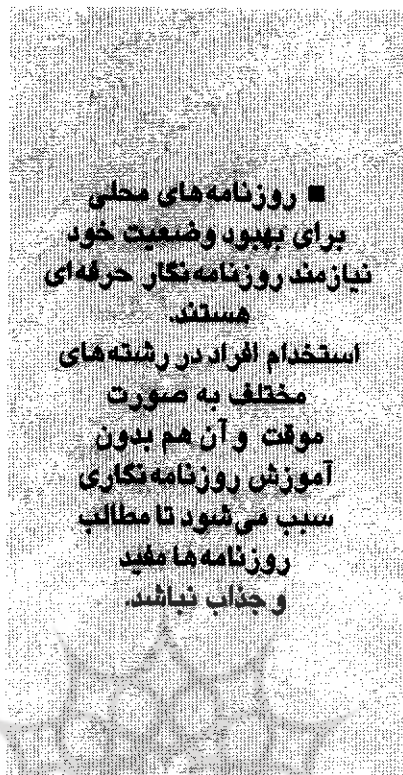
متغیر وابسته ششم: نگرش نسبت به مسائل تکنیکی مطبوعات محلی
نگرش نسبت به مسائل تکنیکی یکی دیگر از متغیرهای وابسته است که بررسی فرضیات مربوط به آن نشان داد که

متغیرهای میزان درآمد، محل انتشار روزنامه، نوع روزنامه، وضعیت استخدام و میزان رضایت شغلی عواملی هستند که در ارزیابی روزنامه نگاران از مسائل نیروی انسانی تأثیر داشته اند. میزان درآمد دارای رابطه معکوس با ارزیابی از مسائل تکنیکی بوده است. به این معنی که هر چه میزان درآمد بالاتر می رود، شدت مسائل تکنیکی کمتر ارزیابی می شود. رابطه محل انتشار روزنامه و نوع روزنامه با ارزیابی از مسائل تکنیکی نیز نشان دهنده آن است که روزنامه نگاران روزنامه های مرکز استان و روزنامه نگاران روزنامه های روزانه شدت مسائل تکنیکی را کمتر دانسته اند. از بین ۱۳ متغیر مستقل در معادله رگرسیون برای تبیین متغیر وابسته، سه

را پیش بینی می‌کند. به این معنی که ۲۲٪ از علت نحوه ارزیابی افراد از مسائل نیروی انسانی را نوع روزنامه‌ای که در آن فعالیت می‌کنند تعیین می‌کند، ضریب همبستگی متغیرهای وارد شده در معادله با متغیر وابسته ۰/۴۰ است.

نتیجه‌گیری

نتیجه کلی که از بررسی فرضیات می‌توان گرفت این است که بسیاری از متغیرها، رابطه معنی‌دار با متغیر وابسته نداشته‌اند. ما در مجموع می‌توان گفت که متغیرهای محل انتشار روزنامه، نوع روزنامه، گرایش سیاسی و میزان رضایت شغلی، دارای بیشترین رابطه با متغیرهای وابسته بوده‌اند. در واقع روزنامه‌نگارانی که در مرکز استان قرار دارند، بیشتر از روزنامه‌نگاران سایر شهرستان‌ها بر مسائل سیاسی تأکید داشته‌اند. در مقابل، روزنامه‌نگاران سایر شهرستان‌ها بیشتر بر مسائل تکنیکی تأکید داشته‌اند. در سایر موارد، همه روزنامه‌نگاران بر شدت مسائل تأکید داشته‌اند. علاوه بر آن روزنامه‌نگاران روزنامه‌های روزانه به نسبت روزنامه‌نگاران روزنامه‌های غیرروزانه، شدت مسائل سیاسی را بیشتر مورد تأکید قرار داده‌اند. همچنین افرادی که دارای گرایش سیاسی اصلاح‌طلبانه بوده‌اند، به‌طور کلی شدت مسائل مطبوعات محلی را بیشتر از روزنامه‌نگارانی که دارای گرایش سیاسی محافظه‌کارانه بوده‌اند ارزیابی کرده‌اند. این تفاوت مخصوصاً در زمینه مسائل سیاسی و قانونی مطبوعات محلی بوده است. رابطه میزان رضایت شغلی با ارزیابی از مسائل مطبوعات محلی نیز نشان داد که با پایین آمدن میزان رضایت شغلی، افراد شدت اکثر مسائل مطبوعات محلی را بالا ارزیابی کرده‌اند. البته نکته مهم در این مورد این است که، هر چند این متغیرها دارای رابطه معنی‌دار با نگرش نسبت به مسائل مطبوعات محلی بوده‌اند، اما مقدار تأثیر این

متغیرها کم بوده است. نگاهی به ضرایب Beta و R² در جدول‌ها نشان دهنده این مطلب است. در واقع از تأثیر عوامل ذکر شده در ارزیابی افراد از مسائل مطبوعات محلی می‌توان نتیجه گرفت که، از نظر روزنامه‌نگاران، مطبوعات محلی در زمینه‌های ذکر شده دارای مشکل می‌باشند و اکثر افراد جدا از موقعیت‌های متفاوت، آن را درک و لمس کرده‌اند. البته باید گفت که مشکلات مختلف از نظر شدت متفاوت‌اند. در حقیقت مطبوعات محلی دچار مسائل و مشکلات مختلف اما با شدت متفاوت می‌باشند که در تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داده شده است. در ادامه، پیرامون سیمای روزنامه‌های محلی استان فارس بحث و نتیجه‌گیری می‌شود.

عصری که در آن زندگی می‌کنیم به عصر انفورماتیک و عصر ارتباطات مشهور است؛ دنیایی که در آن دانش برابر با قدرت است. ولع کسب دانش در عصر ارتباطات سبب می‌شود تا رسانه‌های ارتباط جمعی بیش از پیش توسعه یابند و بر تعداد و

قدرت مانور آنها افزوده شود. در عصر ارتباطات، وجود رسانه‌های مختلف برای ایجاد ارتباط و انتقال دانش سبب نمی‌شود که یک وسیله ارتباطی که قدرت مانور بیشتری دارد، جایگزین وسیله ارتباطی قبل از خود شود، بلکه هر یک جایگاه ویژه خود را یافته و به حیات خود ادامه می‌دهند. در این بین مطبوعات محلی به عنوان یک وسیله ارتباطی در محدوده خود می‌تواند نقش بسزایی در آگاه بخشی و ایجاد ارتباط پیدا کند. دیگر این که جامعه امروزی مادر حدی توسعه یافته نیست که همه افراد بتوانند از رسانه‌های ارتباطی قوی‌تر استفاده کنند. بنابراین نمی‌توان با تصور وجود رسانه‌های ارتباطی قوی‌تر، از توجه به وسایل ارتباطی محدودتر غافل ماند. در حقیقت می‌توان گفت در کنار رسانه‌های ارتباطی قوی که به راحتی می‌تواند افراد را جذب کند مطبوعات محلی در شرایطی می‌تواند باقی بماند و مخاطبان خود را حفظ کنند که تشکیلات حرفه‌ای آن را راه‌اندازی کرده و از امکانات لازم و شرایط مساعد سیاسی و قانونی و مدیریت توانا برخوردار باشند.

نتایج به دست آمده از ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی جامعه آماری مطالعه شده نشان داد که روزنامه‌نگاران دارای شرایط مساعد نیستند به طوری که نزدیک به ۵۰ درصد افراد دارای مدرک پایین‌تر از لیسانس بوده‌اند. همچنین رشته تحصیلی افراد مطالعه شده، غیر از رشته روزنامه‌نگاری بوده است و ارتباطی با حرفه روزنامه‌نگاری نداشته است. همچنین تعداد افرادی که آموزشهای لازم روزنامه‌نگاری را دیده باشند، بسیار کم بوده است. نتایج به دست آمده از سابقه کار افراد نشان می‌دهد که آنها سابقه کار چندانی در روزنامه‌نگاری نداشته‌اند. در حقیقت بیش از ۵۰ درصد افراد دارای سابقه کار کمتر از پنج سال بوده‌اند. وضعیت استخدام افراد نیز شاخص دیگری است که برای ارزیابی سیمای مطبوعات فارس

مناسب است حدود ۷۰ درصد روزنامه‌نگاران مطالعه شده به صورت غیررسمی در دفتر روزنامه همکاری داشته‌اند. افراد غیررسمی یا حقوقی برای انجام کار پول دریافت نمی‌کردند، یا حقوق آنها بسیار ناچیز بوده است. یکی از سیستم‌های کارکردی مورد نظر لومن به عنوان چارچوب نظری تحقیق، علم است. که مورد نیاز علم، دستیابی به حقیقت است. نتیجه دستیابی به حقیقت در کار روزنامه‌نگاری، انتشار مطلوب روزنامه است. برای این کار مهارت یک پیش‌نیاز محسوب می‌شود. حالا اگر مهارت وجود نداشته باشد نمی‌توان انتظار داشت که روزنامه محلی بتواند در اجتماع مفید و کارا باشد. چون آنچه را که باید، عرضه نکرده است. در این پژوهش با ارزیابی‌های صورت گرفته مشخص شد که نبود یا کمبود این شاخصه یکی از علل توسعه نیافتگی مطبوعات فارس به شمار می‌آید.

ارزیابی شدت مسائل تکنیکی نشان داد که اکثر روزنامه‌نگاران و مخصوصاً روزنامه‌نگاران روزنامه‌های غیر از مرکز استان وضعیت تکنیکی را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند. هیچ یک از روزنامه‌های شهرستانی چاپخانه مستقل نداشته‌اند و حتی وسایل و امکانات فنی دیگر از قبیل کامپیوتر، دوربین، فیلم و سایر امکانات روزنامه‌نگاری آنان در حد بسیار پایین بوده است. در حقیقت روزنامه‌های محلی و مخصوصاً روزنامه‌های شهرستانی در شرایطی پایه عرصه گذاشتند که از کمترین امکانات محروم بودند.

ضعف اداره روزنامه‌ها و به عبارتی ضعف مدیریت، خود عاملی است که در کنار ضعف نیروی انسانی و امکانات فنی سبب مشکل دار شدن روزنامه‌های محلی می‌شود ارزیابی شرایط اداره روزنامه‌های محلی نشان داده است، ۵۰ درصد از روزنامه‌نگاران شرایط مدیریتی را نامطلوب اعلام کرده‌اند.

شدت مسائل قانونی و سیاسی نیز از

■ **روزنامه‌های محلی**
بابت دوره آموزش
روزنامه‌نگاری برای افراد
مشمول فعالیت نگارندگی
در صورت امکان
فراخ‌الخصیطان رشته
روزنامه‌نگاری را
استخدام کنند.

■ **اکثر روزنامه‌نگاران**
در ارزیابی از مسائل
اقتصادی، روزنامه‌های
محلی را نیازمند
کمک‌های دولتی و
آگهی‌های مردمی
دانسته‌اند.

■ **ارزیابی شدت مسائل**
تکنیکی
نشان داد که اکثر
روزنامه‌نگاران
و مخصوصاً
روزنامه‌نگاران
روزنامه‌های غیر از مرکز
استان وضعیت تکنیکی
را
نامطلوب ارزیابی
کرده‌اند.

■ **در حقیقت**
روزنامه‌های محلی
و مخصوصاً
روزنامه‌های
شهرستانی در شرایطی
پایه
عرصه گذاشتند که از
کمترین
امکانات محروم
بودند.

نظر روزنامه‌نگاران در حد بالایی ارزیابی شده است. از نظر روزنامه‌نگاران قوانین و مقررات مطبوعات از شفافیت لازم برخوردار نبوده است. از نظر آنان راه‌اندازی یک نشریه به لحاظ قانونی کار ساده‌ای نیست. علاوه بر آن به دلیل شرایط سیاسی، روزنامه‌نگاری در استان فارس از خلأیت پایینی برخوردار بوده است. افراد با خودسانسوری مطالبی را چاپ می‌کنند که جنبه خنثی داشته باشد.

جنبه دیگر مسائل مطبوعات محلی که به آن توجه شد، بُعد اقتصادی مسائل این گونه مطبوعات است. بُعد اقتصادی به فشارهای بیرونی و نیازمندی‌های مالی دفتر روزنامه مربوط می‌شود. اکثر روزنامه‌نگاران در ارزیابی از مسائل اقتصادی، روزنامه‌های محلی را نیازمند کمک‌های دولتی و آگهی‌های مردمی دانسته‌اند. علاوه بر آن برخی با این نظر موافقت کرده‌اند که روزنامه‌های محلی با یکدیگر رقابت دارند و این رقابت‌ها به نوبه خود سبب تحمیل فشار بر عملکرد روزنامه‌ها می‌شود. البته این گونه مسائل در روزنامه‌های مرکز استان وجود دارد.

یکی از عوامل بیرونی که بر موفقیت یا عدم موفقیت روزنامه‌ها اثرگذار است، شرایط اجتماعی روزنامه است. مشکل اجتماعی عمده جا نیفتادن فرهنگ روزنامه‌خوانی به ویژه خواندن روزنامه‌های محلی است. تیراژ فروش نشریات محلی از نظر روزنامه‌نگاران پایین است که یک علت آن استقبال اندک مردم از این روزنامه‌هاست. علاوه بر آن با توجه به یافته‌های تحقیق، معضل دیگری که مطبوعات محلی با آن مواجه هستند همسو شدن با نگرش‌ها و دیدگاه‌های مردم است. بدین معنا که صرف انجام رسالت روزنامه‌نگاری کافی نیست بلکه باید در راستای نظرات مردم گام برداشت.

در کل می‌توان گفت که طبق ارزیابی‌های به عمل آمده از روزنامه‌نگاران درباره شدت مسائل انتشار مطبوعات

محلی، بیش از همه بر شدت مسائل نیروی انسانی تأکید شده است و پس از آن بر مسائل تکنیکی. البته شدت مسائل تکنیکی، بیشتر مدنظر روزنامه‌نگاران است که در روزنامه‌های غیر از مرکز استان یا در روزنامه‌های غیرروزانه فعالیت دارند. شدت مسائل قانونی، اقتصادی، مدیریتی، سیاسی و اجتماعی در مرتبه‌های بعد قرار دارد.

با توجه به بررسی‌های به عمل آمده، برای بهبود وضعیت انتشار روزنامه‌های محلی می‌توان پیشنهادات زیر را ارائه داد.

۱. راه‌اندازی یک روزنامه در مرحله اول نیازمند داشتن مدیریت تواناست. لذا اولین پیشنهاد این است که افراد متقاضی راه‌اندازی روزنامه از لحاظ توانمندی مالی و تخصص مطبوعاتی توسط مجوز دهندگان، بدون هیچ‌گونه غرض‌ورزی سنجیده شوند. داشتن تخصص و توانمندی مالی باید معیار سنجش باشد.

۲. قانون برای افرادی که متقاضی راه‌اندازی روزنامه محلی هستند و در عین حال از لحاظ مالی و تخصص استحقاق دارند، راه را هموار کند.

۳. از آنجا که راه‌اندازی و اداره روزنامه نیاز به هزینه زیاد دارد، پیشنهاد می‌شود مدیریت شراکتی تشویق شود. تا ضمن برطرف شدن نیازهای مالی، نشریات محلی رونق یابند.

۴. آگهی‌های دولتی و یارانه‌های دولتی به شکل عادلانه و یکسان بین روزنامه‌های محلی توزیع شود.

۵. روزنامه‌های محلی برای بهبود وضعیت خود نیازمند روزنامه‌نگار حرفه‌ای هستند. استخدام افراد در رشته‌های مختلف به صورت موقت و آن هم بدون آموزش روزنامه‌نگاری سبب می‌شود تا مطالب روزنامه‌ها مفید و جذاب نباشد، لذا روزنامه‌های محلی باید دوره آموزش روزنامه‌نگاری برای افراد مشغول فعالیت بگذارند و در صورت امکان فارغ‌التحصیلان رشته روزنامه‌نگاری

را استخدام کنند.

۶. با توجه به شرایط مالی و امنیتی حرفه روزنامه‌نگاری پیشنهاد می‌شود روزنامه‌نگاران به تحکیم و تقویت تشکیلات صنفی بپردازند. تشکیل شورای صنف روزنامه‌نگاران توسط خانه مطبوعات از سوی روزنامه‌نگاران مورد استقبال قرار خواهد گرفت.

۷. روزنامه‌های محلی در نوع خود می‌توانند به عنوان یک وسیله ارتباطی به رفع نیازمندی‌های مردم و ایجاد سرگرمی و آگاه بخشی کمک کنند. تبلیغات و برپایی نشست‌هایی با حضور شهروندان، توسط اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند به گسترش و رونق مطبوعات محلی کمک کند.

۸. در اماکن عمومی مانند سالن‌های انتظار، هتل‌ها و... روزنامه‌های محلی گذاشته شود، تا مردم آشنایی بیشتری پیدا کرده و به خواندن روزنامه‌های محلی عادت کنند. □

منابع:

۱. بدیمی دزفولی، مینو (۱۳۷۱). «بررسی مسائل مدیریتی و تخصصی و آموزش مطبوعات در ایران». مجموعه مقالات نخستین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها، جلد اول.
۲. رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۲). سنجش گرایش روستاییان نسبت به جهادسازندگی. تهران: نشر ارغنون.
۳. دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۳). لغت‌نامه دهخدا، تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، جلد سیزدهم.
۴. ساروخانی، باقر (۱۳۷۵). جامعه‌شناسی ارتباطات. تهران: انتشارات اطلاعات.
۵. شقایقی، سحر (۱۳۷۷). «نشریات محلی در برزخ ماندن یا رفتن». روزنامه توسعه، ۷۷/۶۳۰.
۶. فرانکلین، باب و دیوید مورفی (۱۳۷۸). «عملکرد روزنامه‌های محلی در انتخابات پارلمانی». ترجمه علی کسمایی، فصلنامه رسانه، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها، ش ۲.
۷. محسنیان‌راد، مهدی (۱۳۷۴). ارتباط‌شناسی، تهران: انتشارات سروش.
۸. مقدم‌فر، حمید (۱۳۶۹). «مطبوعات محلی، خلاقیت یا تقلید». فصلنامه رسانه، تهران: مرکز تحقیقات و

رسانه‌ها، ش ۱.

۹. مرتضوی، شهرناز (۱۳۷۲). «بررسی رضایت شغلی، تعهد سازمانی و امنیت کاری». فصلنامه علمی تحقیقی دانشکده حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی، دوره سوم، ش ۱.

10. Neuman, W.L. (1997). *Social Research Method*. London: Allyn and Bacon.

11. Shafer, R (1990). "Provincial Journalists in Third World Development: a Philippine Case Study" *Asia Media*, Vol 17, No, 3 pp: 123-130

12. Turner, J.H (1998). *The Structure of Sociological theory*, London: Wadworth Publishing Company